

Sabit Kıymet Bilgileri

Sabit kıymet kartı açmak için sabit kıymetler listesinde **Ekle** seçeneği kullanılır.

Sabit Kıymet kartları malzeme kartları ile benzer özellikler taşır. Genel Bilgiler penceresindeki alanlardan sabit kıymet olarak kullanılan malzemeye ait genel bilgiler (kod, açıklama, özel kod, yetki kodu, üretici kodu) kaydedilir.

Sabit kıymet kayıtlarında ve hesaplamalarda kullanılacak bazı bilgiler kart üzerinde Sabit Kıymet Bilgileri seçeneği ile kaydedilir.

Amortisman hesaplamalarında geçerli olacak öndeğer bilgiler **Tablo Parametreleri** ve **Alternatif Tablo Parametreleri** başlıkları altındaki alanlardan kaydedilir.

Amortisman Türü: Sabit kıymete uygulanacak amortisman türünün belirlendiği alandır. Amortisman Türü alanı aşağıdaki seçenekleri içerir; Normal, Azalan Bakiyeler, Üretim Birimi ve Hizmet Yılı Rakamlarının Toplamı.

Burada belirlenen tür sabit kıymet fiş ve faturasına öndeğer olarak aktarılır. Sabit kıymetler bilançoda maliyet değeri ile bedellenir. Maliyet değeri, fatura tutarı ile bu sabit kıymet için yapılan diğer giderlerden oluşur.

Normal Amortisman Yöntemi: Sabit kıymetin değeri belli süre içinde ve eşit tutarlar uygulanarak sıfıra iner. Hesaplamalarda kullanılacak kayıt öndeğerleri belirlenir.

Azalan Bakiyeler Amortisman Yöntemi: Sabit kıymetler her yıl belirtilen amortisman oranı kadar değer kaybeder. Bir sonraki yılın amortisman değeri sabit kıymetin o andaki değeri üzerinden hesaplanır. Böylece her yıl bakiye, yani kalan sabit kıymet değeri azalmış olur. Amortisman süresinin son yılında o ana kadar sabit kıymetin inmiş olduğu değer hepsini birden amortisman olarak ayırılır ve sabit kıymetin değeri sıfıra iner.

Üretim Birimine Göre Amortisman Yöntemi (Units of Production Depreciation Method): Üretimde kullanılacak olan duran varlığın amortisman giderinin, o varlığa ait üretim çıktısını baz alarak bir oran üzerinden hesaplanması mantığına dayanır.

Her duran varlık için gördüğü hizmete göre, ölçüsü birimler olan hizmet ömrü tespit edilir. Örnek olarak, bir taşıt aracı için kilometre ölçüsü, bir baskı makinesi için baskı adedi, bir üretim makinesi için üreteceği birimler sayısı gibi ölçüler hizmet ömrünün tespitinde kullanılabilir.

Duran varlığın iktisap değerinden tahmin edilen hurda değerinin çıkarılması ile bulunan net iktisap değerinin yukarıda belirtilen hizmet ömrü birimine bölünmesiyle her hizmet birimi için ayrılacak amortisman payı tespit edilmiş olur. Böylece, her yıl (ve yılı oluşturan aylar bazında) sonunda duran varlığın gerçekleştirdiği hizmet birimleri sayısı, hizmet birimi başına amortisman payı ile çarpılarak yıllık ayrılması gerekli amortisman payı bulunur.

Yıllar itibarıyla hizmet birimleri sayısı toplamı hizmet ömrü birim sayısına ulaşıncaya kadar amortisman payı hesaplaması yapılmaz.

Hizmet Yılı Rakamlarının Toplamı (Sum of Year's Digits): Sabit kıymete tabi amortisman değerinin, amortisman payı eritilecek olan yılların rakamsal toplamı üzerinden çıkan oranlarla çarpılarak hesaplanmasına dayanır. Bu hesaplama yönteminde amortisman hesaplamaları yıllık değerler üzerinden hesaplanır. Aylık amortisman değerleri yıllık değerin 1/12 si şeklinde hesaplanır.

Hesaplama şu şekilde yapılır:

Bir varlığın ekonomik değerinin N yılda F fiyatından H hurda değerine düşeceği durumda hesaplama şu adımlarla yapılır:

- Hizmet yılı rakamlarının toplamı: $T = 1 + 2 + \dots + N = N(N + 1) / 2$
- Birinci yıl amortismanı: $A_1 = (F - H) * (N) / T$
- İkinci yıl amortismanı: $A_2 = (F - H) * (N - 1) / T$
- ...
- Son yıl amortismanı: $A_N = (F - H) * (1) / T$

Örnek

Giriş maliyeti 1.000 TL ve hurda değeri 100 TL olan ve hizmet süresi 5 yıl öngörülen bir duran varlık için hesaplama:

- Hizmet yılı rakamlarının toplamı: $T = 1 + 2 + \dots + 5 = 15$
- Birinci yıl amortismanı: $A_1 = (1000 - 100) * (5) / 15 = 300$ TL
- İkinci yıl amortismanı: $A_2 = (1000 - 100) * (4) / 15 = 240$ TL
- ...
- Son yıl amortismanı: $A_5 = (1000 - 100) * (1) / 15 = 60$ TL

Bu durumda, amortisman tablosu özet olarak şu şekilde olacaktır:

Dönem Başı Defter Değeri (Book Value – Beg. of Period)	Dönemsel Amortisman Oranı	Dönemsel Amortisman	Birikmiş Amortisman	Dönem Sonu Defter Değeri (Book Value – End of Period)
1,000	5/15	300 (900 * 5/15)	300	700
700	4/15	240 (900 * 4/15)	540	460
460	3/15	180 (900 * 3/15)	720	280
280	2/15	120 (900 * 2/15)	840	160
160	1/15	60 (900 * 1/15)	900	100 (Hurda Değeri)

Faydalı Ömür: Faydalı ömür listesine ulaşılarak seçim yapılır. Yapılan seçime göre amortisman oranı ve süresi ilgili alanlara otomatik olarak aktarılır.

Amortisman Oranı: Amortisman payının hesaplanmasında kullanılan yüzdendir. Burada verilen oran alım fişlerine öndeğer olarak aktarılır.

Normal amortisman yönteminin kullanılması durumunda amortisman oranı %20, azalan bakiyeler, bir diğer deyişle hızlandırılmış amortisman uygulamalarında ise amortisman oranı en az %40'tır.

1 Ocak 1995'ten önce alınan sabit kıymetler için normal amortisman yöntemi uygulanacaksa amortisman oranı % 25, azalan bakiyeler yöntemi uygulanacaksa %50'dir.

Amortisman: Sabit kıymetin üzerinden amortisman ayrılmaya başlanmasından amortisman ayrımının tamamlanmasına kadar geçen süredir. Bu alana seçilen amortisman türü ve verilen yüzde üzerinden hesaplanan amortisman süresi otomatik olarak aktarılır.

Yeniden Değerleme: Bu alanda sabit kıymetin yeniden değerlemeye tabi tutulup tutulmayacağı belirlenir.

Amortisman tabi maddi duran varlıklar yeniden değerlemeye tabi tutulabilir. Bilanço usulüne uygun defter tutan işletmeler ile ülke dışında faaliyet gösteren kuruluşlar ülke içindeki duran varlıkları için yeniden değerlendirme yapabilirler. Yeniden değerlendirme yapıldığında bilançoda varlıklar yüksek değerde yer alır ve yeniden değerlendirilmiş değer üzerinden amortisman ayrılabilir. Yeniden değerlendirme katsayısı Maliye Bakanlığı tarafından belirlenir ve her yıl yenilenir. Yeniden değerlendirme her sabit kıymet için ayrı yapılır. Aynı yıl içinde alınan sabit kıymetler için yeniden değerlendirme yapılamaz.

Değerleme Amortismanı: Bu alanda yeniden değerlendirme tutarlarına amortisman uygulanıp uygulanmayacağı belirlenir. Burada yapılan seçim sabit kıymet faturalarına öndeğer olarak aktarılır.

Kıst Amortisman: Kıst amortisman, satın alınan sabit kıymetin satın alındığı tarihten yıl sonuna kadar geçen ay sayısı dikkate alınarak yapılan amortisman hesaplamasıdır. Şu anda sadece şirketlerde kullanılan binek otomobiller için kıst amortisman geçerlidir. Binek otomobiller dışındaki tüm sabit kıymetler için tam yıl amortisman ayrılır. Binek otomobillerin masraflarının yarısı gider olarak kabul edilir. Binek otomobilin ekonomik değerini artıran harcamalar maliyet bedeline dahildir. Bakım harcamaları maliyet bedeline dahil değildir.

Hurda Değeri: Hurda Değeri alanı, bu sabit kıymet için üzerinden amortisman ayrılmayacak son değerin girildiği alandır. Böylece sabit kıymetin net defter değeri hiç bir zaman sıfırlanmayacaktır.

Sabit Kıymet Tipi: Sabit kıymetleri gruplandırmak ve raporlamada kolaylık sağlamak için kullanılır.

Kullanım Yeri

Gider: Tanımlanan sabit kıymetin amortismanının kendi üzerinden değil, gider olarak kullanıldığı sabit kıymet üzerinden yapılacağını belirtir. Maliyet artırıcı giderlerin itfa işlemlerinde bu bilgi önemlidir.

Özel Maliyet: Sabit kıymet özel maliyet sınıfına girecek sabit kıymetler binanın yeniden boyanması durumunda harcanan boya masrafı gibi örneklendirebilir. Bu ve benzeri durumlar için TFRS açısından sabit kıymet düzeltme hareketlerinin oluşmasında farklılıklar söz konusudur. Bu tip giderler için sabit kıymet tanım penceresinde **Özel Maliyet** seçeneği yer almaktadır. Düzletme kayıtları bu seçeneğin işaretlendiği sabit kıymetler için oluşturulur.

Edinim Şekli

Binek otomobil satınalma işlemlerinin mevzuata göre gerçekleştirilmesi için sabit kıymetin edinim şeklinin belirlendiği alandır. Edinim Şekli; Sıfır Oto (Gider), Sıfır Oto (Maliyet), 2. El Oto ve Faaliyet Kiralama seçeneklerinden oluşur.

Burada sabit kıymet için belirtilen edinim şekli, Edinim Şekli Limit Tanımında belirtilen tutarlar kullanılarak muhasebeleşmede kullanılır.

Sabit kıymet kartında edinim şekli sıfır oto seçildiğinde, genel bilgiler sekmesinde çoklu ek vergi seçimi yapılamaz.

Çoklu ek vergi seçilmiş kartta edinim şekli sıfır oto seçilirse çoklu ek vergi işareti otomatik olarak kalkar.